

รูปแบบการบูรณาการกาลามสูตรในการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล

The Model Integration of Kalamasuta

Form Strengthening the Multicultural Society in the Digital Age

จักรพงษ์ ธรรมธณภัทร

Chakkapong Thamthanapat

สมบุญ บุญโท

Somboon Boondo

สวัสดิ์ อโนทัย

Sawat Anothai

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Saint John's University

E-mail: lasawatt@stjohn.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 3 มิถุนายน 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 27 มิถุนายน 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 27 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล 2. ศึกษาพุทธญาณวิทยาว่าด้วยหลักกาลามสูตร 3. บูรณาการใช้หลักกาลามสูตรในการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล 4. สร้างองค์ความรู้ใหม่รูปแบบการบูรณาการในการเสริมสร้างพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยทางปรัชญาแบบวิภาษวิธี และแบบมีการหาเหตุผลด้วยการใช้วิจารณ์ญาณ ภายใต้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญา

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม กระบวนทรรศน์ทางปรัชญา สังคมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจถึงบริบท คติความเชื่อ ทั้งหมดนี้ เป็นการเชื่อมโยงและเป็นพื้นฐานของความคิด ความเชื่อของคนโดยมากในสังคม ปัญหาที่ทำให้สังคมที่อยู่ร่วมกันเกิดความขัดแย้งหรือขาดความสามัคคีนั้น ล้วนเกิดขึ้นจากทัศนคติ จึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้คอยควบคุม คือ ตัวปัญญาที่เป็นตัวช่วยในการกลั่นกรองสิ่งต่างๆ โดยอาศัยหลักพุทธปรัชญา คือ หลักความจริง ด้วยการมองโลกแบบองค์รวม เป็นเหมือนการทดสอบตามหลักเหตุและผลมีกระบวนการอิงอาศัยกัน เพื่อให้คนในสังคมอยู่บนพื้นฐานความจริง หลักกาลามสูตร จึงเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความจริงมาเป็นพื้นฐานในส่งเสริมการช่วยคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองสิ่งต่างๆ เหล่านั้น ให้เกิดเป็นความจริง ความถูกต้อง ให้เท่าทันกับสังคมยุคดิจิทัลในปัจจุบันที่มีการ

เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยอาศัยการร่วมมือของประชาชน สังคม สถาบันการศึกษา เข้ามาส่งเสริมอันก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน องค์ความรู้ใหม่ ได้แก่ WMH + ECO MODEL.

คำสำคัญ: ยุคดิจิทัล, สังคมพหุวัฒนธรรม, หลักกาลามสูตร

ABSTRACT

The objectives of this research paper were to: 1. study the concepts of enhancing multicultural society in the digital era; 2. study Buddhist epistemology on the Kalama Sutta; 3. integrate the Kalama Sutta principles in enhancing the multicultural society in the digital era; 4. Create a new body of knowledge, an integrated model for enhancing multiculturalism in the digital era. This research is a qualitative research. With dialectical philosophical research methods and with a reasoning model with the use of discretion under the process of analytical, critical and scientific studies to lead to the creation of new philosophical knowledge.

The results showed that the concept of building a multicultural society philosophical paradigm multicultural society to create an understanding of the context, beliefs, all of which are connected and the basis of thought. The beliefs of most people in society, problems that cause conflicts in society that coexist. or lack of unity all arise from an attitude Therefore, it is necessary to rely on knowledge to control, which is the intelligence that helps to filter things based on Buddhist philosophy, which is the truth, with a holistic view of the world as a test based on cause and effect. Together so that people in society are based on the truth The Kalama Sutra is therefore a tool for verifying truth as a basis for promoting analytical thinking. Reflect on those things to be true, accurate, to keep up with today's ever-changing digital society. Through the cooperation of the people, society, educational institutions to promote mutual benefits. new knowledge is WMH +ECO MODEL.

Keywords: Digital age, Multicultural society, Kalama sutra

1. บทนำ

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความหลากหลาย ทั้งเรื่องของการนับถือศาสนา ชาติพันธุ์ ภาษา ในปัจจุบันเรียกว่า สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural society) เป็นคำจำกัดความแก่ความท้าทายจากสภาวะของพหุนิยมทางคุณค่านี้ไว้ในรูปของคำถามที่ว่า พลเมืองของสังคมที่เป็นเสรีประชาธิปไตยในปัจจุบันยึดถือ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมากจากอดีต ทั้งเรื่องของความเชื่อ แนวความคิด การศึกษา ศาสนา รวมถึงการเป็นอยู่ในสังคม จนเกิดเป็นปัญหาและสถานการณ์ใหม่ๆ ที่สลับซับซ้อนมากมาย และส่งผลกระทบต่อถึงกันอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนและเตรียมการวางแผน เพื่อรองรับสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น (อริปตย์ คลี่สุนทร, 2552: 7) ภายใต้ความหลากหลาย หรือความแตกต่าง ทางภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ศาสนาและวิถีชีวิตบนพื้นฐานของการยอมรับสิทธิเสรีภาพ บทบาทและหน้าที่ของแต่ละคนในสังคม

อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยปราศจากอคติ หรือความลำเอียงทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ผิวพรรณ วรรณะ หรือเผ่าพันธุ์ เพราะแต่ละกลุ่มชนมีความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีชุมชนที่มีลักษณะความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่หลากหลาย เช่น 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วย ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีลักษณะเฉพาะและมีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ที่แตกต่าง จากภูมิภาคอื่นของประเทศ ร้อยละ 80 ประชากรส่วนใหญ่ในภูมิภาคดังกล่าวนับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายู และมีวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย ส่วนประชากรที่เหลือประมาณร้อยละ 20 นับถือพระพุทธศาสนา ประชากรทั้งสองกลุ่มต่างมีวิถีชีวิตตามแบบฉบับของตน โดยเฉพาะด้านภาษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เมื่อบวกกับการเชื่อมต่อที่เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเอื้ออำนวย จะนำไปสู่สังคมยุคใหม่ ของโลกาภิวัตน์ (Eric Schmidt and Jared Cohen, 2557) เรียกว่า สังคมดิจิทัล (Digital society) ทุกประเทศกำลังตื่นตัวกันมากในปัจจุบัน คนที่รู้เท่าไม่ทันสื่อดิจิทัลกำลังตกเป็นเหยื่อของสังคมแบบนี้ การก่ออาชญากรรมกลายเป็นเรื่องไร้พรมแดนเหมือนกับสังคมบริโภคนิยม เป็นสังคมที่ส่งเสริมการบริโภค ตกอยู่ภายใต้อำนาจทุนนิยม แต่หลังจาก ปี พ.ศ. 2547 สถานการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เปลี่ยนไปในมิติใหม่ หลังจากมีการบุกเข้าไปปล้นปืน ทหารจากกองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อำเภोजะเอย์ริง จังหวัดนราธิวาส ความรุนแรง หรือที่เรียกว่า “ความไม่สงบ” ก็เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิต ความเสียหายต่อทรัพย์สินของทั้งทางราชการและส่วนบุคคล ทำให้สังคมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เปลี่ยนไปในทิศทางที่เลวร้ายลง โดยกลุ่มผู้ไม่หวังดี ต้องการให้สังคมที่นี้เกิดความแตกแยกทางวัฒนธรรม ระหว่างศาสนา ด้วยการสร้างความเกลียดชังระหว่างคนไทยพุทธและมลายูมุสลิม เช่น เมื่อมีคนไทยพุทธ ถูกทำร้ายก็ถูกอ้างว่า เป็นการกระทำของคนมลายูและเมื่อคนมลายูถูกทำร้ายก็ถูกมองว่าน่าจะเกิดจากการกระทำของคนไทยพุทธ ประชาชนตกอยู่ในสภาวะของความหวาดกลัวและหวาดระแวงต่อกัน จนกลายเป็นประเด็นความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้พื้นที่ แ่งนี้จากพื้นที่ที่เคยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมของผู้คนหลากหลาย นับวันยิ่งกลายเป็นปัญหาของความไม่ เข้าใจต่อกันปัจจัยสำคัญที่สร้างความแตกแยกในจังหวัดยะลาและเป็นจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่

1. ปัญหาด้านความขัดแย้งทางความเชื่อ เกิดขึ้นจากการมีความเชื่อ ทางด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ชาติพันธุ์ ที่แตกต่างกัน การเป็นอยู่ในสังคม กรณีในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดว่า การเป็นอยู่บริบทของคนในพื้นที่ มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน จนบางครั้งทำให้เกิดความขัดแย้ง (อนันตชัย จินดาวัฒน์, 2556) เช่น ในอดีตความขัดแย้งในศาสนาอิสลาม เป็นสาเหตุให้ พระเยซูถูกประหารชีวิตโดยการตรึงบนไม้กางเขน เพราะความไม่เข้าใจ เชื่อข้อมูลที่ผิด ไม่มีการคิดทบทวน แยกแยะ เช่น ในเรื่องของศาสนา ในพื้นที่จะเห็นได้ชัด การบิดเบือนข้อมูลในช่วงหลัง ระหว่างศาสนาพุทธกับศาสนาอิสลาม ความเชื่อที่โดนบิดเบือนไป ตัวอย่างในเรื่องของการเข้าวัด หลากๆ ครั้งที่ได้พบกับตัวเอง คือ คนที่นับถือศาสนาอิสลามไม่สามารถเข้าวัดได้ ไม่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ทั้งที่ในอดีต หรือก่อนหน้านี้ คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม พอวัดมีงานไม่ว่าเป็นงานบุญงานกุศล พื้นที่นับถือพระพุทธศาสนาและอิสลาม ต่างเข้ามาช่วยงานเอื้อเพื่อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จนในปัจจุบันภาพเก่าๆ เหล่านี้เริ่มหายไป จนนำมาเป็นปัญหาความขัดแย้ง

2. ปัญหาทางการศึกษา การศึกษาเป็นปัญหาส่วนหนึ่งที่น่ามาซึ่งความแตกแยกทางสังคม เพราะระบบการศึกษาประเทศไทยเป็นระบบแบบรวมศูนย์ คือ รวมอยู่ในที่ๆ เดียว เจริญอยู่ภายใต้สังคมเมืองเท่านั้น ไม่ได้กระจายไปสู่สังคมชนบท ทำให้คนมีความรู้ ต่างรวมอยู่แต่ในสังคมเมือง โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดยะลา กล่าวได้ว่า พื้นที่ในหลายๆ พื้นที่ การศึกษาเข้าถึงไม่ถึง เพราะเกิดจากเหตุการณ์ความรุนแรง ครูที่มีคุณภาพหลายๆ คน ทำเรื่องย้ายกลับภูมิลำเนา หรือไปที่อื่นที่ไม่ใช่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เด็กไทยพุทธและไทยมุสลิม บางพื้นที่ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนเรื่องของการศึกษาเท่าที่ควร สังเกตได้ในปัจจุบัน มีเรื่องของยาเสพติด ความยากจน การเดินทางที่ยากลำบาก ห่างไกลกับความเจริญ ไม่ได้รับ การสนับสนุนอย่างจริงจัง จึงทำให้คนที่ไม่ค่อยได้รับการศึกษาอย่างถูกต้อง ถูกกรอกข้อมูลความเชื่อที่ผิดๆ เพราะใครว่าอย่างไรก็ว่าไปอย่างนั้น ไม่มีการไตร่ตรอง จึงเป็นปัญหา (พุทธทาสภิกขุ, 2549) ได้สะท้อน ปัญหาการศึกษาของโลกปัจจุบันในหนังสือ ปัญหาแห่งมนุษยภาพว่า “มันเป็นการศึกษาหมาทางดวัน” ที่เป็นเช่นนี้ เพราะอะไร “เพราะคนสมัยนี้ ไม่มีศรัทธาสำเร็จรูปไว้ให้แก่ลูกเด็กๆ หรือคนหนุ่มคนสาวที่จะยึดถือเป็นหลัก นี้เรียกว่า การศึกษาทั่วไปมันไม่มีศาสนา เป็นการศึกษาหมาทางดวัน คือ สอนแต่หนังสือกับวิชาชีวะ เรื่องจิตใจไม่สอน เรื่องศาสนาไม่สอน เรื่องศีลธรรมไม่สอน”

3. ปัญหาการมีส่วนร่วม ในปัจจุบันการคุกคามผ่านสื่อออนไลน์ รั้งแอกันผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอีเมลแชท หรือการแบล็คเมล การส่งข้อความทางโทรศัพท์ การแชททางโทรศัพท์ โปรแกรมออนไลน์และชัดเจนที่สุด คือ การคุกคามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แม้ว่าการคุกคามกันบนโลกออนไลน์จะไม่ใช้การทำร้ายร่างกาย หรือมีใครได้รับบาดเจ็บ แต่เป็นการทำร้ายทางอารมณ์ความรู้สึกซึ่งสามารถสร้างบาดแผลที่รุนแรงมากในทางจิตวิทยาอันจะส่งผลให้เกิดอาการหวาดระแวง ซึมเศร้า หดหู่ อันเป็นที่มาของการไม่มีส่วนร่วมนั่นเอง สำหรับในสื่อสังคมออนไลน์แล้ว การคุกคามในรูปแบบนี้กลายเป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนของเยาวชนที่เข้ามาเป็นสมาชิกของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เพิ่มมากขึ้น เพราะเครือข่ายสังคมออนไลน์กลายเป็นเครื่องมือให้มือมืดใช้พูดว่า คนอื่นอย่างที่ไม่สามารถทำได้ต่อหน้าจริงๆ ในสภาวะนิรนาม โดยมีสื่อออนไลน์เป็นดังกำแพงกั้นระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ อย่างไรก็ตามข้อความว่าร้าย หรือแชทก็สามารถสร้างผลเสียให้กับคนที่ถูกคุกคามอย่างสาหัส การคุกคามผ่านออนไลน์จะเพิ่มจำนวนแห่งการคุกคามเชิงกายภาพได้อย่างง่ายดาย เพราะทำได้ง่ายทุกที่ทุกเวลา จนเป็นแรงกดดัน บางคนรับมือไม่ทัน ก็ตกเป็นเครื่องมือโดยไม่รู้ตัว ยิ่งในปัจจุบันสถานการณ์ เป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้คนในสังคมเกิดความระแวงซึ่งกันและกัน อีกส่วนหนึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องก็ไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร ตลอดถึงการบังคับใช้กฎหมาย การลงโทษอย่างจริงจังอันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บางคน บางกลุ่ม ไม่ให้ความร่วมมือ อันทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในสังคม

ดังนั้น คนสังคมจะปรับตัวอย่างไรในการอยู่บนโลกใบนี้ จะแก้ปัญหาคือ ความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างไร ต้องอาศัยหลักอะไรเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมยุคดิจิทัล

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาพุทธญาณวิทยาว่าด้วยหลักกาลามสูตร
3. เพื่อบูรณาการใช้หลักกาลามสูตรในการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล
4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่รูปแบบการบูรณาการในการเสริมสร้างพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ภายใต้กระบวนการวิจัยทางปรัชญาแบบวิภาษวิธี (Dialectic Method) และ การใช้เหตุผลแบบมีวิจารณ์ญาณ (Discursive Method) ด้วยกระบวนการของการศึกษาเชิงบูรณาการ (Integration) อันประกอบด้วย การวิเคราะห์ (Analysis) การวิจักษ์ (Appreciation) และการวิธาน (Application) เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ ความรู้ใหม่ในทางปรัชญาและศาสนา

4. ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล พบว่า การอยู่ร่วมกันในคนหมู่มากที่มึนความหลากหลายแตกต่างกันไป ในเรื่องของทัศนคติความเชื่อ เพศ อายุ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา หรือแม้แต่ความเป็นอยู่ คือ สภาพแวดล้อม ซึ่งสามารถที่ส่งผลให้เกิดความเชื่อ แล้วนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติ จึงเป็นที่มาของแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1. การบูรณาการ เป็นการนำหลักความสำคัญมาเพิ่มเติม หรือเติมเต็ม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์ และเกิดประสิทธิภาพให้มากที่สุด โดยอาศัยทฤษฎีการบูรณาการ คือ เป็นการนำเอาปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกมาประสานให้เกิดประโยชน์มากที่สุดนั่นเอง อันเกิดจากการอาศัยสิ่งที่เกิดจากสภาพ แวดล้อมของสังคม

2. แนวทางการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยการปรับตัวอันเป็นสิ่งสำคัญเพราะ การจะอยู่ร่วมกันในสังคม หรือในชนหมู่มากบนความหลากหลาย ทั้งเรื่องของความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ทัศนคติ และอื่นๆ อันเป็นปัจจัย หรือเรียกว่า สภาพแวดล้อม ที่มีความแตกต่างกันไป สังคมที่เป็นพหุ วัฒนธรรม สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้เลยนั่น คือ การอยู่ร่วมกันนั่นเอง แต่การจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขนั้นมี เหตุปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน คือ การปรับตัว (Adaption) การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Cultural assimilation) ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Cultural conflict) เพื่อที่จะเสริมสร้างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน สังคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้เกิดการพัฒนาทั้งในระดับสังคมและปัจเจกบุคคล เป็นต้น

3. พหุวัฒนธรรมในกระบวนการตรรกศาสตร์ทางปรัชญา เพื่อเป็นการเปรียบเทียบ ศึกษาแนวความคิดของ สังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัยว่า มีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด จะเห็นได้ว่าในแต่ละยุคนั้น มีการพัฒนา แนวความคิด ความเชื่อ เพื่อให้ได้มาซึ่งความพอใจ ความปลอดภัย ในยุคของดึกดำบรรพ์ จะเห็นได้ว่า สังคมใน ยุคนี้มีชีวิตคลุกคลีอยู่กับธรรมชาติ ไม่มีความรู้อะไรมากมาย อาศัยการเอาตัวรอดตามสัญชาตญาณ เมื่อมีภัย หรือเหตุเกิดขึ้น ก็พยายามค้นหาคำตอบและในที่สุดก็พบว่า ทุกอย่างเกิดขึ้น เพราะอำนาจลึกลับ จึงทำทุก อย่างให้ผู้มีอำนาจลึกลับพอใจ การปฏิบัติ จึงเป็นการทำดีในโลกนี้ไว้ โลกหน้าจะดีไปเอง รูปแบบวิธีปฏิบัติที่ หลากหลายจึงเกิดขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามมาทั้งเรื่องของการบูชา เส้นไหว้ บวงสรวงเทพเจ้า ในยุคกระบวนการตรรกศาสตร์โบราณ สังคมเริ่มเบื่อกับคติความเชื่อ เริ่มมีข้อสงสัยกับความเชื่อต่างๆ มีการพัฒนาจากกระบวนการตรรกศาสตร์ดึกดำบรรพ์ คนในสังคมเริ่มมีการแสวงหาความจริงมากยิ่งขึ้น แสวงหา กฎเกณฑ์ จากผู้รู้ หรือนักปราชญ์มากขึ้น เป็นสังคมที่มีการอาศัยความรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา จนเกิดนัก คิดมากมาย เริ่มมีความแตกต่างทางด้านความคิดหรือความเชื่อ จึงทำให้รูปแบบในสังคมเริ่มที่จะมีความ

แตกต่างกับสังคมยุคก่อน กระบวนทรรศน์ยุคกลาง เกิดจากคนในสังคมมีความรู้ มีแนวคิดมากขึ้น เริ่มก่อตั้งเป็นลัทธิความเชื่อ จนเกิดเป็นศาสนา แล้วใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการอยู่ร่วมกันในสังคม ใครก็ตามที่คิดออกนอกกรอบของศาสนา ผู้นั้นก็จะโดนลงโทษ หรือขับไล่ และจะไม่ได้รับโอกาสทางสังคม สังคมยุคนี้จึงถูกพัฒนาภายใต้เงื่อนไขที่จำกัด คือ ถูกให้บังคับเชื่อ ทำให้เกิดความคับแค้น จนทำให้สังคมอยู่บนความตึงเครียด กระบวนทรรศน์ยุค เป็นสังคมที่หันมาให้ความสำคัญกับวิทยาการสมัยใหม่ หรือศาสตร์สมัยใหม่มากขึ้น เป็นการก้าวข้ามออกจากแนวคิดด้านศาสนา ทำให้คนในยุคนี้ มองถึงสิ่งที่สนองความต้องการ ความสะดวกสบาย เกิดเป็นความแข่งขันทางด้านวัตถุ ระบบนิเวศน์ หรือสิ่งแวดล้อมเริ่มถูกทำลาย เริ่มมีการเอาวัดเอาเปรียบกันมากขึ้น ความเห็นแก่ตัวเริ่มตามมา ความแตกแยกไม่ว่าจะเป็นทางด้านความเชื่อ การปฏิบัติ การอยู่ร่วมกันในสังคม เริ่มมีการเห็นแก่ตัวมากขึ้น ให้ความสำคัญกับเรื่องวัตถุภายนอก เช่น ของใช้ประเภทโทรศัพท์ รถเทคโนโลยีต่างๆ ใครก็ตามมีทรัพย์สินมาก มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สังคมมองว่าเป็นคนดี กระบวนทรรศน์หลังยุค เกิดขึ้นจากการตั้งคำถามสงสัยในวิทยาศาสตร์ว่า สามารถทำให้มนุษย์มีความสุขได้จริงหรือ เช่น การสร้างเขื่อนที่ต้องมีการทำลายป่าไม้ ทำลายสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่ของสัตว์ป่าทั้งหลาย เป็นต้น บางโครงการต้องถูกยกเลิกไป เพราะผู้คนในท้องถิ่นต่อต้านทุกอย่าง ที่ประโยชน์ของเขื่อน เมื่อสร้างเสร็จมีประโยชน์มาก วิทยาการและเทคโนโลยีที่นำมาสร้างก็สามารถทำให้เสร็จได้ในเวลาไม่นานนัก แม้แต่แนวคิดทางการเมืองบางประเทศก็เริ่มหันมา ตั้งคำถามกับระบอบการปกครองว่าจริง หรือที่ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่ดีที่สุด เพราะอาจเป็นระบบที่ทำให้คนทะเลาะกันมากที่สุดก็ได้ จึงปรารถนาให้ทุกคนหันหน้ามาร่วมมือกันคิดหาทางออกจากปัญหา และหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหลายกระบวนทรรศน์ที่ผ่านมาในอดีต

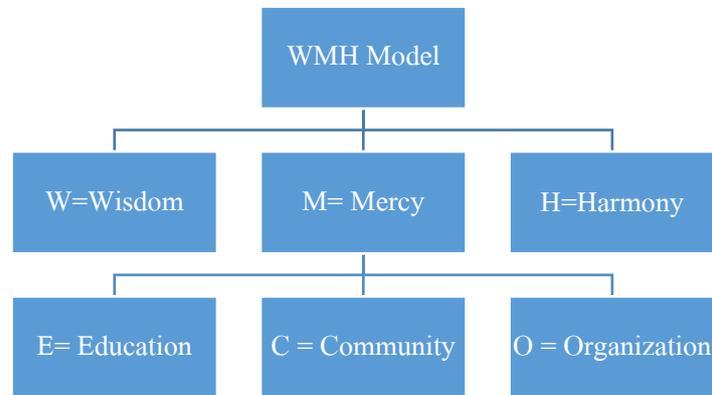
จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาพุทธญาณวิทยาว่า ด้วยหลักกาลามสูตร พบว่า กาลามสูตรเป็นวิธีการวางท่าทีที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้ชาวกาลามชน รู้จักใช้สติปัญญาในการรับฟังถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นที่ผ่านเข้ามา แล้วนำมาพิจารณาไตร่ตรองถึงสิ่งเหล่านั้นของเรื่องราวต่างๆ ว่า มีความสมเหตุสมผลมากน้อยเพียงใด ชาวกาลามะต้องพร้อมที่จะรับฟังด้วยใจที่เป็นกลาง มิให้ใจอคติใน การรับฟัง และไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อ จนกว่าจะได้พิจารณาไตร่ตรอง รอบด้านแล้วว่าดี หรือไม่อย่างไร แล้วจึงค่อยตัดสินใจเชื่อ ในแง่ความเป็นจริง ซึ่งมีอยู่ 10 ประการ ประกอบด้วย 1) อย่าฟังเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าได้ฟังตามกันมา คือ เชื่อถือการฟังตามกันมา เชื่อว่าจริงด้วยการฟังตามกัน 2) อย่าฟังเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าถือปฏิบัติสืบทอดกันมาลักษณะ คือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ถูกถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งการยึดถือปฏิบัติกันมาช้านาน 3) อย่าฟังเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าเป็นข่าวลือ คือ เป็นวิธีการหนึ่งที่มีชื่อเสียงมากกว่าข้อดีเพราะวิธีการนี้เป็นการได้ยินได้ฟังมาจากการบอกเล่าหรือพูดต่อๆ กันมา 4) อย่าฟังเชื่อเพียงเพราะอ้างว่ามาจากตำรา หรือคัมภีร์ คือ ข้อความที่ได้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร น่าจะมีความหมายครอบคลุมไปถึงงานเขียนทุกอย่าง 5) อย่าฟังเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าตรงกับหลักตรรกะลักษณะ คือ เป็นเรื่องของการคิด การตรึกตรอง การคิดหาเหตุผล และการใช้เหตุผลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง 6) อย่าฟังเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าตรงกับหลักอนุमान คือ เป็นเรื่องของการคิด การตรึกตรอง การคิดหาเหตุผล และการใช้เหตุผลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง 7) อย่าฟังเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าตรึกตรองเอาตามอาการที่ปรากฏ คือ เป็นวิธีคิดตรึกตรองที่ยังติดอยู่กับเหตุผลวนอยู่ในกรอบของการใช้เหตุผลไม่ไปไกลถึงไหน มีความรู้บางอย่างที่ไม่สามารถ

อธิบายได้ด้วยความคิดตรงตามแนวเหตุผล 8) อย่าพึ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าสิ่งนั้นเข้ากันได้กับความคิดเห็นหรือทฤษฎีของตน คือ ทิวทัศน์ความคิด ความเห็นทิวทัศน์ความเชื่อถือ หลักทิวทัศน์ภูมิภาควิถี (ความเห็นผิด) 9) อย่าพึ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าผู้พูดดู น่าเชื่อถือ คือ ความมีรูปลักษณะที่เป็นไปได้เป็นการมองที่ความน่าจะเป็นไปได้หรือมองที่รูปแบบภายนอก และ 10) อย่าพึ่งเชื่อเพียงเพราะอ้างว่าสมณะผู้นี้เป็นครูของเรา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์มีพระพุทธรูปแสดงความเป็นกลางว่าครูไม่สามารถจะช่วยศิษย์ได้ทุกกรณีแต่ครูทำหน้าที่ได้แค่เพียงแนะนำพร่ำสอน ในยุคปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับสิ่งต่างๆ มนุษย์คิดอะไร เชื่ออะไร ถือเป็นวิถีชีวิต (Way of life) เพราะมัน คือ การพัฒนาไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีกว่า มองทุกอย่างด้วยวิจาร์ญาณ มีการวิเคราะห์แยกประเด็น เพื่อความเข้าใจที่เป็นกลาง ประเมินค่าแต่ละส่วนที่แยกออกมาว่าให้คุณ หรือโทษอย่างไรและประยุกต์ส่วนที่เป็นคุณไว้ใช้ตามเป้าหมายของมนุษยชาติ โดยการใช้ปัญญาเข้าใจถึงความจริงของสังคมในการอยู่ร่วมกันดำรงอยู่ด้วยดีของคนในสังคม ซึ่งต้องอาศัยความเป็นไปอย่างประสานและเกื้อกูลกันของระบบความสัมพันธ์แห่งองค์ประกอบทั้ง 3 คือ บุคคล สังคมและองค์กร โดยการอาศัยหลักกาลามสูตร เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบหรือที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ จากแนวทางที่กล่าวข้างต้น จึงนำไปสู่การการประยุกต์ใช้หลักกาลามสูตร เพื่อการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในสังคมยุคดิจิทัล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การบูรณาการใช้หลักกาลามสูตรในการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัลนั้น พบว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล คือ การที่คนในสังคมนั้น จำเป็นต้องอาศัยการพิจารณา การไตร่ตรองด้วยปัญญา โดยมีการศึกษาอันเป็นพื้นฐานของการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น ที่มุ่งเน้นตัวบุคคลให้อยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างกัน ด้วยการเสริมสร้างปัญญา ความรู้ให้เท่าทันกับสิ่งต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วในสังคม ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข อันเป็นแนวทางที่สามารถเสริมให้การแก้ไขปัญหาที่ มีผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้การศึกษาเป็นตัวชี้้นำในการอยู่ร่วมกันในสังคม การมีความเมตตากรุณา การให้ความร่วมมือ ซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันเป็นพื้นฐานหรือที่ตั้งแห่งความแสดงออกถึงความสามัคคี เมื่อคนส่วนใหญ่ในสังคมมีความรู้ มีการศึกษาแล้ว ก็จะทำให้รู้ปัญหา รู้สาเหตุของปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง ตรงจุด แต่การที่จะสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ จำเป็นที่จะต้องอาศัยปัญญาในการพิจารณาอย่างรอบครอบ โดยอาศัยเครื่องมือ คือ หลักกาลามสูตรในการตรวจสอบความเป็นจริง โดยเฉพาะในยุคแห่งโลกดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือที่เรียกว่า ยุคแห่งข้อมูลข่าวสารครองโลก แม้ว่าการตรวจสอบที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นนั้น มีเพียง 10 ประการ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ฟังตามกันมา ที่สืบทอดกันตามประเพณี สิ่งที่ได้จากสมณะผู้เป็นครูของเรา แต่ในความเป็นจริงแล้วนั้น สภาพการณ์ปัจจุบัน สามารถนำหลักกาลามสูตรนี้มาประยุกต์ตรวจสอบได้ทุกเรื่อง ทั้งเรื่องของตำรา แนวคิด ทฤษฎีที่คิดค้นและสร้างขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นลัทธิความเชื่อ จารีตประเพณี สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ชาวโฆษณาชวนเชื่อ คัมภีร์ หรือพระไตรปิฎก ฮวงจุ้ย พิธีกรรม เป็นต้น ล้วนสามารถนำหลักของกาลามสูตรมาใช้ในการตรวจสอบได้ทั้งสิ้น จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัย ได้นำหลักของกาลามสูตรมาการบูรณาการใช้ในการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม ในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง แต่ไม่ได้หมายถึงการแตกแยก และเพื่อให้คน

ในสังคมอยู่อย่างไม่ต้องระแวงซึ่งกันและกัน โดยอาศัยหลักเหตุผลในการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนในสังคม ตลอดถึงหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ ทั้งของทางภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบร่มเย็น

5. องค์ความรู้ใหม่

จากภาพข้างต้น ผู้วิจัยได้ตีบทสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบในการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมจากการทำวิจัย เรื่อง รูปแบบการบูรณาการกาลามสูตรในการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล ซึ่งมีโมเดล คือ WMH+ECO Model = WMH+ECO โดยมีคำอธิบาย ดังนี้

WMH+ECO Model เป็นการนำเอาหลักการมาช่วยในเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นแนวทางการช่วยการเพิ่มการส่งเสริมให้สังคมอยู่ด้วยกันบนความแตกต่างกัน แนวทางที่ได้จากการนำเอาหลักกาลามสูตรมาประยุกต์ใช้ นำมาบูรณาการ 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายในที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัญญาในการพิจารณา คือ WMH และปัจจัยภายนอกที่เกิดจากการได้ศึกษาเล่าเรียนตลอดถึงประสบการณ์ต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมตลอดถึงการให้ความร่วมมือ สนับสนุน จากองค์กรต่างๆ คือ ECO

WMH เป็นอักษรย่อ คือ

W = Wisdom ปัญญา ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ความมีเหตุมีผล มองเห็นถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม อาศัยปัญญาไตร่ตรองสิ่งต่างๆ ทั้งเรื่องของข้อมูลการรับรู้ข่าวสาร ทั้งสถานการณ์ที่ในปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดยะลาที่เกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องอาศัยปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ สิ่งต่างๆ ด้วยการเรียน การศึกษา คนในสังคมจำเป็นต้องปลูกความรู้ ด้วยการมองให้เห็นถึงความเป็นจริง คือ การไม่ให้มองแค่ตัวเอง ไม่ให้มองแค่สังคมของเรา แต่ให้มองทั้งโลก ให้มีปัญญามองเห็นระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยในสรรพสิ่ง คิดไกล เป็นการมองเห็นถึงประโยชน์สุขเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งใดเป็นประโยชน์และทำให้เกิดความสุขทั้งกายและใจ ทั้งของตนเองและผู้อื่น สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำและใฝ่สูง คือ ใฝ่ธรรมมุ่งแสวงหาความรู้ให้เข้าถึงความจริงแท้ปรารถนาจะสร้างสรรค์ความดีงาม บำเพ็ญประโยชน์สุขแก่สังคม

M = Mercy ความเมตตากรุณาที่มองสิ่งรอบด้านด้วยความรักในฐานะเพื่อนร่วมทุกข์เกิด แก่ เจ็บ ตาย มีความปรารถนาเพื่อจะมีชีวิตไม่ต่างจากตัวเรา ควรส่งเสริมให้ปัจเจกบุคคลดำรงตนด้วยการรักษาเบญจศีลเบญจธรรมต่อสังคม

H = Harmony เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งของมนุษย์ไม่เพียงแต่ให้ชีวิตอยู่รอด และการดำรงเผ่าพันธุ์เท่านั้น แต่เพื่อการมีชีวิตที่ดีด้วย รัฐ/สังคม ถือกำเนิดขึ้น เพื่อให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอด และดำรงอยู่เพื่อการมีชีวิตที่ดีเพราะการมาอยู่ร่วมกัน

ECO เป็นอักษรย่อ คือ

E = Education การให้การศึกษา การปลูกความคิดในการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความแตกต่างกัน แสวงหาจุดร่วมที่สามารถเข้าใจกันได้ สงวนจุดที่แตกต่างกัน เคารพในความต่างซึ่งกันและกัน โดยอาศัยสถาบันการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

C = Community สังคม หรือประชาชน เป็นหัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนให้คนในสังคมได้มี การตระหนักถึงปัญหาสังคมในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง เพื่อมุ่งให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันในสังคม นำไปสู่การช่วยพัฒนาชีวิตที่ดีทั้งทางวิถีวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ รวมถึงประเทศชาติ

O = Organization หน่วยงานของรัฐ องค์กร ภาคเอกชน ที่เป็นส่วนสนับสนุนในด้านการให้ความรู้ การประพฤติปฏิบัติ คอยเป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยง เพื่อมุ่งให้คนในสังคมสามารถดำเนินการในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

6. อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล เป็นที่ชัดเจนว่า กระบวนการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัลนั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก คือ การปลูกฝังให้กับคนในสังคม ให้มีการศึกษา มีความรู้ มีความเข้าใจ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมยุคดิจิทัล ที่มีความรวดเร็วทางด้านข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีต่างๆ นอกจากนั้นแล้ว ยังต้องอาศัยความร่วมมือ การมีส่วนร่วม โดยการเสวนา หรือการพูดคุยกัน ซึ่งสอดคล้องกับพระมหาสุชาติ อนาลโย (ใหม่อ่อน) (2560) ได้วิจัยเรื่อง “เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ: การขับเคลื่อนกระบวนการสร้างสันติสุขในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ผลการวิจัยพบว่า มีลักษณะของการดำเนินงาน คือ 1. กระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการพูดคุย 2) ขั้นตอนการกำหนดประเด็นขับเคลื่อน 3) ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่ม/ การแบ่งหน้าที่ 4) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 5) ขั้นตอนการทบทวนการดำเนินกิจกรรม 6) ขั้นตอนการกำหนดแนวปฏิบัติใหม่ 2. รูปแบบการสร้างสันติสุขของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ ได้แก่ 1) รูปแบบการสร้างสันติสุขโดยการมีส่วนร่วม 2) รูปแบบการสร้าง สันติสุขโดยการให้ความรู้ 3) รูปแบบการสร้างสันติสุขโดยการเรียนรู้สังคมพหุวัฒนธรรม 4) รูปแบบการสร้างสันติสุขโดยการสื่อสารเชิงสันติ 5) รูปแบบการสร้างสันติ สุขโดยการสร้างสัมพันธ์ของผู้นำ 3. ยุทธศาสตร์การสร้างสันติสุขของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ ดังต่อไปนี้ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเรียนรู้ร่วมกัน มีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเข้าใจกันต่อกันและกัน เกิดความความสามัคคีภายในชุมชน ผู้นำพร้อมเป็นแกนนำในการสร้างสันติสุข ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างสำนึก

ความเป็นไทย มีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความหวงแหนแผ่นดินไทย มีความสำนึกในความเป็นไทย กตัญญูต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้าง ความปรองดองอย่างต่อเนื่อง มีเป้าประสงค์ เพื่อให้ประชาชนมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันในการอยู่ ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เกิดการ ปกป้องชุมชนของตนเองอย่างมีส่วนร่วม

2. พุทธญาณวิทยาว่าด้วยหลักกาลามสูตร กาลามสูตรเป็นวิธีการวางท่าทีที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้ ชาวกาลามชน รู้จักใช้สติปัญญาในการรับฟังถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นที่ผ่านเข้ามา แล้วนำมาพิจารณาไตร่ตรองถึง สิ่งเหล่านั้นของเรื่องราวนั้นๆ ว่า มีความสมเหตุสมผลมากน้อยเพียงใด ชาวกาลามะต้องพร้อมที่จะรับฟังด้วยใจ ที่เป็นกลาง มิให้ใช้อคติในการรับฟัง และไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อ จนกว่าจะได้พิจารณาไตร่ตรอง รอบด้านแล้วว่าดี หรือไม่ดีอย่างไร แล้วจึงค่อยตัดสินใจเชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ พระสุทนต์ จารุณโม (เย็นใจ) ได้วิจัยเรื่อง วิเคราะห์ การพัฒนาปัญญาในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผลการวิจัยพบว่า ปัญญา เป็นธรรมชาติที่รู้ชัด รู้แจ้ง รู้จริง รู้ทั่ว ความรู้ที่ระเอียดลึกซึ้ง แยกแยะดีชั่ว รู้จักบาปบุญ คุณโทษ รู้จักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น รู้จักโทษที่กระทำความ ไป รู้จักเหตุ รู้จักผล และวิเคราะห์ว่าสิ่งไหนควรทำ สิ่งไหนไม่ควรทำ

3. การบูรณาการใช้หลักกาลามสูตรในการเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในยุคดิจิทัลมุ่งเน้นในการ พัฒนาตัวบุคคลให้อยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างกัน ด้วยการเสริมสร้างปัญญา ความรู้ให้เท่าทันกับสิ่ง ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วในสังคม ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างสงบสุข อันเป็นแนวทางที่สามารถเสริมให้การแก้ไขปัญหาที่มีผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้การศึกษาเป็นตัวชี้้นำในการอยู่ร่วมกันในสังคม การมีความเมตตา กรุณา การให้ความร่วมมือ ซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กาลามสูตรมาการบูรณาการใช้ในการ เสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง แต่ไม่ได้หมายถึงการแตกแยก และเพื่อให้คน ในสังคมอยู่อย่างไม่ต้องระแวงซึ่งกันและกัน โดยอาศัยหลักเหตุผลในการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอัน เป็นเครื่องมือหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ (สิงห์คำ ขยวีโส) (2556) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการ สร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธนาคารความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล หนองเหนือ

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

การเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมนั้น จะเกิดขึ้นเพียงลำพัง หรือปัจเจกบุคคลไม่ได้ ต้องอาศัยความ ร่วมมือ การช่วยเหลือ การสนับสนุนทุกภาคส่วน ทั้งตัวบุคคล ครอบครัว องค์กร สังคม หรือหน่วยงานรัฐและ เอกชน เพื่อให้การเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นไปอย่างรวดเร็ว รักใคร่กลมเกลียวกัน และไม่อยู่บนความ ขัดแย้งกัน โดยรัฐควรกำหนดนโยบายระยะเวลาการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ ควรมี การติดตามการแก้ไขปัญหา ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างจริงจัง ควรมีเวทีเปิดโอกาสให้ ประชาชนในพื้นที่ได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ควรมีเวทีเสวนาเกี่ยวกับการเป็นอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม มากกว่าที่เป็นอยู่ รัฐควรมีการจัดระบบการศึกษาในพื้นที่ โดยเฉพาะโรงเรียนสอนศาสนาในเรื่องของภาษาไทย การใช้ปัญญาในการพิจารณาตามความเป็นจริงสำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัย เกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม ในพื้นที่เดียวกัน หรือต่างพื้นที่ก็ได้ อาจเจาะจงทางด้านผู้นำ ควรมีการวิจัยเกี่ยวข้อ

กับสังคมพหุวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนใต้ ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักกาลามสูตร ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาสังคม องค์กร ตามหลักกาลามสูตรในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ในการปฏิบัติงาน ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบสังคมพหุวัฒนธรรมในจังหวัดชายแดนใต้กับสังคมพหุวัฒนธรรมจังหวัดอื่นๆ

บรรณานุกรม

พุทธทาสภิกขุ. (2549). **ปัญหาแห่งมนุษยภาพ**. สุราษฎร์ธานี: ธรรมทานมูลนิธิ.

พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก (สิงห์คำ ชยวีโส). (2556). **กระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมภายใต้รูปแบบธนาการความดี สำหรับหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล หนเหนือ**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสุทัศน์ จารุธรรมโม (เย็นใจ). (2560). **วิเคราะห์การพัฒนาปัญญาในพระพุทธศาสนาเถรวาท**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุชาติ อนาลโย (ใหม่อ่อน). (2560). **เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ: การขับเคลื่อนกระบวนการสร้างสันติสุขในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้**. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อธิปัตย์ คลี่สุนทร. (2552). **การศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural education)**. ในสารานุกรมวิชาชีพรูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิม พระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

อนันตชัย จินดาวัฒน์. (2556). **ประวัติศาสตร์โลก**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ยิปซีกรุ๊ป.

Eric Schmidt and Jared Cohen. (2557). **The New Digital Age. ดิจิตอลเปลี่ยนโลก**. แปล โดย สุทธิวิชญ์ แสงดาชดา. กรุงเทพฯ: โพลสตู้ก.